

BYGGNADS
VÅRDS
FÖRENINGEN

2025-10-06

E-post: stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

Kopia:

Länsstyrelsen: stockholm@lansstyrelsen.se

Riksantikvarieämbetet: registrator@raa.se

Stockholms stadsmuseum: stadsmuseet@stockholm.se

Yttrande över förslag till detaljplan för Trängkåren 6 och 7 m.fl. i stadsdelen Marieberg. Dnr S-Dp 2019-07418.

Svenska byggnadsvårdsföreningen, SBF, har tagit del av planförslaget på granskning till 2025-10-07. SBF anför följande synpunkter utifrån föreningens verksamhetsområde:

Sammanfattning

SBF avstyrker med kraft den förslagna nya 19-vånings skyskrapan (Eken) på fastigheten Trängkåren 6. En ny skyskrapa på platsen skulle förvanska ett tydligt landmärke, en årsring i stadens utveckling av hög kulturhistorisk och arkitektonisk kvalitet, både vad gäller DN-skrapan och SvD-huset som enskilda byggnader och som en intressant skulptural konstellation. Föreningen bedömer därför att ett uppförande av skyskrapan skulle medföra påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljövården för Stockholms innerstad med Djurgården.

Vidare anser SBF att till- och på byggnaden på Tidningshusets västra del (Krönikan) är för dominerande i förhållande till höjden på husets kulturhistoriskt värdefulla östra del (Månlandaren) och att den därför bör sänkas en våning för att uppnå ett bättre samspel byggnadsdelarna emellan samt för en bättre anpassning till stadsbilden.

Planförslaget

Inom planområdet ligger DN-skrapan och SvD-huset (benämningar i planbeskrivningen), båda uppförda på 1960-talet. På tre platser föreslås på- och nybyggnader, varav en skyskrapa på 19 våningar. På Tidningshusets västra del föreslås en påbyggnad. Det befintliga parkeringshuset söder om Signalparken föreslås rivas och ersättas av en ny byggnad. Avsikten med planförslaget är att utveckla ett kontorskluster.

Planområdet ingår i riksintresset för kulturmiljön för *Stockholms innerstad med Djurgården [AB 115]*. All bebyggelse inom Trängkåren 6 och 7 är blåklassad av Stadsmuseet, vilket innebär ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde.

Konsekvenser för kulturmiljövårderna

DN-skrapan med 26 våningar, ritad av Paul Hedqvist, och SvD-huset med 14 våningar, ritat av Anders Tengbom, har höga arkitektoniska och kulturhistoriska värden både som byggnader i sig och som ett väl komponerat och välplacerat landmärke på en höjd i Stockholms siluett. Båda byggnaderna är exponenter för tidens modernism, men med helt olika arkitektoniskt uttryck - som motsatser - och placerade i en intressant assymetrisk konstellation med stark skulptural verkan.

DN-skrapan och SvD-huset utgör alltså en tydlig och arkitektoniskt mycket intressant årsring från 1960-talet i Stockholms utveckling. SBF anser att det tydliga landmärket kraftigt skulle förvanskas med ytterligare en skyskrapa dels genom att de båda enskilda karaktäristiska byggnaderna blir betydligt mindre framträdande som solitärer och dels genom att kompositionen som helhet förvanskas. Ytterligare en aspekt i sammanhanget är att bygget förutsätter att den befintliga låghusdelen för Svenska Dagbladet från 1990-talet måste rivras, vilket inte bör ske av hållbarhetsskäl.

Stockholms stadsbild har en mjukt varierande siluett som följer terrängen. Siluetten kännetecknas av höjdmässigt relativt enhetliga bebyggelseområden med enstaka accenter enligt den europeiska stadsbyggnadstraditionen. De smäckra kyrktornen, stadshustornet, Wennergren center samt DN-skrapan och SvD-huset på Marieberg är exempel på enstaka högre symbolbyggnader från olika tider som förstärker intrycket av den måttliga skalan. Den sammanhållna siluetten som följer skärgårdslandskapet och dess topografi blir särskilt tydlig genom det perspektiv man får på staden genom alla vattenytor. Om dessa markörer i stadsbilden ska bestå som tydliga symboler i stadsbilden är det nödvändigt att inte successivt tillföra alltfler höga byggnader och kluster som splittrar och förvanskar den harmoniska stadsbilden och suddar ut deras framträdande roll i stadsbilden; en utveckling som så småningom leder till en renodlad höghusstad.

I miljökonsekvensbeskrivningen bedöms konsekvenserna för riksintresset bli *medelstora negativa* för DN-skrapan och SvD-huset som byggnader. Konsekvenserna bedöms även bli *medelstora negativa* för stadsiluett. Planförslaget bedöms enligt analysen sammantaget försvaga riksintresset för Stockholms innerstad med Djurgården, men ändå inte medföra *påtaglig skada*. Detta är en anmärkningsvärd slutsats eftersom det i propositionen till miljöbalken anges att mer än *bagatellartad* skada bör bedömas som *påtaglig skada*. Naturvårdsverkets och Riksantikvarieämbetets tolkning av propositionen är att *mer än obetydlig* skada ska anses vara *påtaglig*. De i miljökonsekvensbeskrivningen konstaterade negativa effekterna av att bygga skyskrapan bör därför tvärtom leda till slutsatsen *påtaglig skada* på riksintresset.

Tidningshusets östra del (Månlandaren) är en välbevarad byggnad med höga kulturhistoriska värden från den postmodernistiska epoken på 1980-talet. Både med hänsyn till kravet på anpassning till denna byggnad och med hänsyn till stadsbilden bör tillbyggnaden på Tidningshusets västra del (Krönikan) inte överstiga takfotshöjden på den östra delen. Detta

innebär att den föreslagna höjden på påbyggnaden på västra delen enligt planförslaget bör sänkas med en våning för att uppnå en bättre anpassning till den östra delen.

För Svenska byggnadsvårdsföreningen dag som ovan

Ulrika Lindh
Styrelseordförande

Kristina Berglund
Adj. styrelseledamot

Svenska byggnadsvårdsföreningen är en oberoende, ideell miljöorganisation med cirka 6000 medlemmar som grundades i samband med det av Europarådet utlysta byggnadsvårdsåret 1975. Föreningens ändamål är att sprida och förmedla kunskap om byggnadsvård, byggnadskultur och hållbart byggande, att slå vakt om vårt byggda och gröna kulturarv som resurs i samhällsutvecklingen samt att främja god kvalitet i nutida stadsplanering.